

Památník čs. legií „Čestná vzpomínka“: Informace o projektu

Bitva u Doss Alto (1918)

autor: Pavel J. Kuthan

V průběhu I.sv.války, po vstupu Itálie do války v r. 1915, probíhaly i na italském bojišti tvrdé boje. Mezi zajatými zde příslušníky rakousko-uherské c.k. armády bylo nemalé procento Čechů a Slováků.

Brzy se v některých zajateckých táborech dozvídali zajatí Češi a Slováci v rakouských uniformách informace o čs.zahraničním odboji a boji za svobodné Československo, o čemž dosud někteří z nich slyšeli jen kusé zprávy. Začínaly vznikat první organizace čs. zajatců. Nejznámější se stal „Československý dobrovolnický sbor“, který založil v lednu 1917 Jan Čapek na sokolských ideálech bratrství a boje za svobodnou vlast, v Santa Maria Capua Vetere (blízko Neapole). Tento sbor měl i organizační vojenskou strukturu. Pro počáteční nechuť italské vlády povolit formování bojových jednotek z čs.zajatců, o což Čapek a ČNR v čele s T.G. Masarykem usilovala, byl po dohodě s vedením ČNR (Česká národní rada, sídlo v Paříži), použit Československý dobrovolnický sbor jako pracovní jednotky, např. při opevňovacích pracích, či pracích v italských továrnách. Od ledna 1917 již také byli rakousko-uherská zajatci shromáždováni do zajateckých táborů podle jejich národnosti.

V září 1917 skupina českých a jihoslovanských důstojníků rakousko-uherské armády předala tajně Italům plány rakouské obrany u Carzana, a při útoku Italů podle plánu otevřeli i částečně cestu italskému útoku. Útok se sice ne zcela zdařil, ale Italové ocenili tuto službu. Byli přijati do italské armády jako rozvědky, kde se velmi osvědčili.

Nakonec, především i díky jednání plk.M.R.Štefánika jménem ČNR, bylo dosaženo 21. 4. 1918 povolení k formování čs. vojska ze zajatců české a slovenské národnosti i v Itálii. Mimo jiné k rozhodnutí přispěly i velké bojové úspěchy čs.legionářů v Rusku a možnost existence čs.legie i ve Francii. **Od dubna 1918 do konce října 1918 tak mohla vzniknout 6.** a později ve druhé polovině r.1918 i 7. **čs.divize**, které se skládaly **z pěších pluků č.31.,32.,33.,34.,35.,39.** a dělostřeleckého pluku č.6. Vznikl tak v Itálii Čs. armádní sbor o síle 20.000 mužů, kteří zasáhli nemalou měrou do bojů na italské frontě s cílem boje za svobodu Československa. Během tvrdých bojů především v oblasti Alp, jichž se Českoslováci účastnili, padlo do konce války 355 mužů v boji. Další 55 mužů bylo popraveno rakousko-uherskou armádou poté, co byli zajati (bylo na ně nahlíženo Rakušany jako na zrádce rakousko-uherské monarchie). **Čs.legionáři v Itálii se proslavili zejména v bojích na Piavě, na Montello, u Monte di Garda, ve Val Bella, Cima Tre Pezzi, Cima Cada, Passo Tomale, Monte Assolone aj. Nejvíce se však zřejmě jméno československého vojáka v Itálii v době I.sv.války proslavilo bojem na Doss´ Alto dne 21. září 1918. Zkusme si tedy jeho průběh, i vzhledem k nastávajícímu výročí, připomenout.**

Koncem srpna 1918 odrazil 33.čs.střelecký pluk rakouský útok na čs.pozice u Doss Cassina. 34.čs.střelecký pluk rakouský útok v oblasti Martella. Brzy byly pluky přesunuty v rámci 6.čs.divize do oblasti Doss´ Alta, nacházejícího se nad Padovou, kde vystřídaly italské pluky. Tento vrchol pro svou strategickou pozici několikrát již během války změnil majitele. Na vrcholku Doss´ Alta byl vybudován během předchozích bojů poloobloukový obranný tunel pro maximálně rotu vojáků, dále i několik kulometných hnízd. V obranném tunelu se však dalo těžko přežívat, byly zde velmi špatné podmínky. Nyní zde tedy obranu v těchto těžkých podmínkách převzala část 33.čs.střeleckého pluku. Jeho příslušníci si byli velmi dobře vědomi, že v této válce existuje pro ně pouze vítězství nebo smrt, jelikož v případě zajetí je čekala z rakouských rukou poprava. 6.čs.divize pod velením italského generála Grazianiho držela tak úsek fronty od Gardského jezera k řece Adizi s úkolem bránit 2000 m vysoký úsek na masivu Altissimo. Klíčovým místem obrany byla právě kóta 703 – Doss´ Alto.

Převzetí obrany na tomto úseku Českoslováky neušlo pozornosti Rakušanů, jelikož samotná existence čs.vojska byla Rakousko-Uhersku trnem v oku, zejména z politických důvodů. Proto již z prestiže soustředilo rakouské velení do této oblasti silné dělostřelectvo a kromě dalších i úderné jednotky. Příslušníkům těchto úderných jednotek slíbilo rakouské velení

za každého zajatého Čecha odměnu 1000 korun.

Rakouský útok začal kolem ráno v 4.00h dne 21.září 1918 silnou dvouhodinovou dělostřeleckou palbou do československých pozic, nejvíce na kótu 703. Dělostřelba poškodila protipěchotní překážky a přerušila telefonní spojení, takže obránci Doss' Alto ztratili spojení s velením. Ještě před skončením dělostřelby zahájily rakouské jednotky silný útok na Doss' Alto ze tří směrů. Obránci nemohli dát ani jiným způsobem vědět velení svou situaci, neboť signální rakety byly zvlhlé. Čechoslováci pochopili, že jsou sami a budou se muset v tomto boji proti značně nepřátelské přesile spolehnout jen sami na sebe. I přes odhodlanou obranu se nedařilo přival několikanásobné přesily zastavit. Došlo k zuřivému boji na bodáky a nože. Nebylo však možné valící se přesile dlouhodobě ve vykopaných pozicích vzdorovat. Obránci se tedy zabarikádovali v obranném tunelu, do jehož vchodu umístili kulomet. To se již rakouské úderné jednotky zmocnily zákopů na pozici. Situace hrstky obránců byla zoufalá...

Hlášení rakouského 10.armádního velitelství v Trentu dokládá pohled na boj očima rakouské strany: *"... Navzdory zuřivé obraně československých legionářů pokračovaly statečné úderné oddíly neohroženě vstříc svému úkolu... V nastalých bojích muže proti muži došlo bohužel ke ztrátě dvou vynikajících důstojníků,[...] jakož i většího počtu udatných mužů..."*.

Samotný velitel rakouského úderného oddílu podal následující hlášení: *"... Češi bránili se zoufale, jeden jejich důstojník, který padl do zajetí, se zastřelil, ostatní byli pobíjeni šavlemi a bodáky a jen pět jich padlo do zajetí. Ti byli 22.září oběšeni u Arka. Když věšeli prvního, jeho provaz se dobře dvakrát přetrhnul..."*.

Rakušané se snažili za každou cenu dobýt čs.pozice, proboujet se do obranných pozic v tunelu, kdy si byli jisti svým vítězstvím díky silné převaze. Obránci se však nevzdávali, bojovali dál. Rakouským vojákům se nepodařilo prorazit ani při použití plamenometu. Následně se pokoušeli dostat obránce ven z jejich pozic plynovými granáty. V tunelu zažívali obránci pravé peklo, přesto se nevzdávali.

Teprve odpoledne přišla pomoc. Tím se Rakušané dostali do palby ze dvou stran a byli nuceni ustupovat. Posily 33. a 34.čs.stř. pluku přešly do částečného útoku k osvobození obránců tunelu a Rakušané se dali na panický útek směrem na Rivu. Ve večerních hodinách byl tak boj skončen, přičemž strategická pozice na Doss' Altu byla ubráněna.

V této bitvě o Doss' Alto padlo 7 čs.legionářů, 31 jich bylo zraněno, 4 byli zajati a následně Rakušany popraveni v Arcu. Rakouské ztráty byly několikanásobně vyšší.

Rakouské velení tento útok nechávalo jen jako útok na pozici nepřítele, ale zároveň i jako trestnou výpravu proti Čechoslovákům. Nic z toho se rakouské straně nepodařilo, i přes silnou přesilu, jež měla.

Tento boj vstoupil do povědomí jako největší vystoupení čs.legie v Itálii. I vojensky významnější boje však čs.legionáři v Itálii podstoupili např. na Monte Val di Bella či na Cima Tre Pezzi. Doss' Alto se však stalo symbolem především díky poměru sil a hrdinství jeho obránců i v takřka beznadějně situaci, v obtížném terénu. Italský tisk na předních stránkách oslavoval úspěch Čechoslováků v boji na Doss' Altu. 6. československé divizi přicházelo množství pozdravných a blahopřejných telegramů k danému úspěchu od představitelů italské vlády, armády a veřejnosti. Zpráva vrchního velitele italské armády ze dne 22.září 1918 uvádí: „Nepochvějně oddíly 6.československé divize, které hájily pozici na výšině 703, se bránily s obdivuhodnou chrabrostí...“

Za měsíc nato vzniká 28.10.1918 Československá republika, což čs.legionáři v Itálii s nadšením oslavili. Splnil se tak smysl jejich boje. První jednotky čs.legie v Itálii se tak počaly do osvobozené vlasti, která velmi jejich bojové zkušenosti v té době potřebovala, vracet v průběhu prosince 1918. Spolu s čs.legionáři z Francie, domácí čs.armádou a domobraneckými formacemi, bojovali potom čs.legionáři z Itálie ještě v r.1919 na Slovensku při obraně republiky s bolševickými vojsky Maďarské republiky rad.

Hlavní použité prameny:

Archiv autora

V boj! Obrázková kronika československého revolučního hnutí v Itálii 1915-1918 (Praha 1927)

Hanzal Vojtěch - Výzvědčici v Itálii a na Slovensku (Praha 1928)

Juza Josef – Čs. legionáři okresu Rychnov nad Kněžnou (Rychnov nad Kněžnou 1998)

Pichlík Karel, Klípa Bohumír, Zabloudilová Jitka – Českoslovenští legionáři (1914-1920) (Praha 1996)

Pleský Metoděj – Bratr generál, Památce Stanislava Čečka (Praha 1931)

[Zpět](#)